

Chambre des Représentants

SESSION 1981-1982

10 MAI 1982

PROPOSITION DE LOI

intégrant la police de la jeunesse
à la police judiciaire des parquets

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. BOURGEOIS

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Discussion générale

L'article 65 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse prévoit que le Roi institue, dans chaque arrondissement judiciaire, une unité de police de la jeunesse, placée sous l'autorité et la surveillance du procureur général et sous la direction du procureur du Roi à la disposition duquel elle est mise. Cet article prévoit en outre que le Roi fixe le nombre des officiers et agents selon les besoins du service, leur statut et les conditions d'exercice de leurs fonctions. Les officiers et agents de la police de la jeunesse sont chargés de toutes missions de police administrative et judi-

(1) Composition de la Commission :

Président : M. L. Remacle.

A. — Membres : MM. Bourgeois, Gehlen, Grafé, L. Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — MM. Brouhon, Collignon, B. Cools, Mme Detiège, MM. Mottard, Van Cauwenberghe, Van den Bossche. — MM. De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — MM. Baert, Belmans. — M. Risopoulos.

B. — Suppléants : Mme Demeester-De Meyer, MM. le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — MM. Baudson, Bossuyt, Mme Brenez, MM. Dejardin, J.-J. Delhaye, Mangelschots, Van Acker, Vanvelthoven. — MM. Barzin, A. Claes, De Decker, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — MM. R. Declercq, Vansteenkiste, Verniers. — MM. Defosset, Outers.

Voir :

185 (1981-1982) :

— N° 1 : Proposition de loi.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1981-1982

10 MEI 1982

WETSVOORSTEL

tot indeling van de jeugdpolitie
bij de gerechtelijke politie bij de parketten

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER BOURGEOIS

DAMES EN HEREN,

I. — Algemene bespreking

Artikel 65 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming bepaalt dat de Koning in ieder gerechtelijk arrondissement een jeugdpolitie-eenheid instelt. Deze eenheid staat onder het gezag en het toezicht van de procureur-generaal zomede onder de leiding van de procureur des Konings tot wiens beschikking zij is gesteld. Krachtens dat artikel bepaalt de Koning het aantal officieren en agenten volgens de behoeften van de dienst, hun statuut en de voorwaarden tot de uitoefening van hun ambt. De officieren en agenten van de jeugdpolitie zijn belast met alle opdrach-

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer L. Remacle.

A. — Leden : de heren Bourgeois, Gehlen, Grafé, L. Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — de heren Brouhon, Collignon, B. Cools, Mevr. Detiège, de heren Mottard, Van Cauwenberghe, Van den Bossche. — de heren De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — de heren Baert, Belmans. — de heer Risopoulos.

B. — Plaatsvervangers : Mevr. Demeester-De Meyer, de heren le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — de heren Baudson, Bossuyt, Mevr. Brenez, de heren Dejardin, J.-J. Delhaye, Mangelschots, Van Acker, Vanvelthoven. — de heren Barzin, A. Claes, De Decker, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — de heren R. Declercq, Vansteenkiste, Verniers. — de heren Defosset, Outers.

Zie :

185 (1981-1982) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

ciaire relatives à l'application des lois sur la protection de la jeunesse.

Une proposition de loi déposée le 27 février 1962 par feu Mme De Riemaeker-Legot préconisait déjà la création d'une police spéciale de la jeunesse. Il y a vingt ans, on constatait en effet un manque de spécialisation des polices communales et de la gendarmerie dans le domaine de la protection de la jeunesse.

L'arrêté royal du 21 mai 1971 instituant des unités de police de la jeunesse et portant le statut des officiers et agents de cette police, arrêté pris en exécution de l'article 65 de la loi du 8 avril 1965, a, ainsi que son intitulé l'indique, institué les unités de police de la jeunesse.

Le cadre organique de cette police fut fixé à 20 officiers et 65 agents, répartis dans les différents arrondissements judiciaires. La police de la jeunesse fut rattachée administrativement à la police judiciaire des parquets et placée sous le commandement direct des commissaires en chef des brigades judiciaires.

Selon l'auteur, ce régime appelle trois remarques importantes :

1) La police de la jeunesse a reçu une compétence administrative. Cependant, l'article 65 de la loi du 8 avril 1965 ne précise guère cette compétence. La mission de la police de la jeunesse n'est donc pas délimitée. Il est en outre malaisé de dissocier les missions administratives et les missions judiciaires de cette police, sans oublier qu'il n'est pas rare que des personnes majeures et des mineurs soient impliqués dans une même affaire. Il en résulte que le but visé, qui consistait à conférer un caractère préventif au rôle de la police de la jeunesse, n'a pas été atteint et l'on doit constater que les activités de la police de la jeunesse se situent, plutôt, comme celles de la police judiciaire, sur le plan répressif.

2) L'institution d'unités de police de la jeunesse devait permettre certaines interventions spécifiques et aboutir à une spécialisation des officiers et agents.

Nonobstant les arrêtés d'exécution qui ont été pris, le cadre organique de la police de la jeunesse reste limité.

Compte tenu de cette situation et de la définition vague de la mission de la police de la jeunesse, il n'a pas été possible de réaliser la spécialisation envisagée.

Il convient également de souligner la tendance à la spécialisation des corps de police existants. On peut dès lors se demander si l'existence de cette police de la jeunesse est bien justifiée, étant donné que son infrastructure ne permet pas de réaliser une véritable spécialisation et que l'on enregistre une spécialisation de plus en plus poussée dans le cadre de la police judiciaire. L'auteur ajoute que même l'application de la législation relative aux absences scolaires et de la loi du 15 juillet 1960 sur la préservation morale de la jeunesse ne nécessite pas l'intervention de la police de la jeunesse et relève de la police locale.

3) Il faut également tenir compte de la situation sociale des officiers et des agents de la police de la jeunesse, dont le statut est en effet moins intéressant que celui de la police judiciaire :

— la hiérarchie de la police judiciaire et du personnel technique des laboratoires de police scientifique prévoit des grades de première classe, ce qui n'est pas le cas pour la police de la jeunesse;

— en ce qui concerne le régime de pension, les services effectués dans la police judiciaire sont considérés comme services actifs, tandis que la police de la jeunesse est considérée comme un service sédentaire.

ten van administratieve en gerechtelijke politie in verband met de toepassing van de wetten op de jeugdbescherming.

Een op 27 februari 1962 ingediend wetsvoorstel van wijlen Mevr. De Riemaeker-Legot stelde ook reeds de oprichting van een speciale jeugdpolitie voor. Twintig jaar geleden was er inderdaad, wat betreft de jeugdbescherming, een gebrek aan specialisatie in de schoot van de gemeentelijke politiekorpsen en van de rijkswacht.

Het koninklijk besluit van 21 mei 1971 tot vaststelling van nadere regelen betreffende de ambtsuitoefening van de officieren en agenten van de jeugdpolitie, genomen in uitvoering van artikel 65 van de wet van 8 april 1965, heeft de eenheden van de jeugdpolitie ingesteld.

De personeelsformatie voorzag in 20 officieren en 65 agenten verspreid over de gerechtelijke arrondissementen. De jeugdpolitie werd administratief gehecht aan de gerechtelijke politie bij de parketten en geplaatst onder het rechtstreeks bevel van de hoofdcommissaris van de gerechtelijke brigade.

Volgens de auteur moeten drie belangrijke opmerkingen worden gemaakt omtrent deze regeling :

1) De jeugdpolitie heeft een administratieve bevoegdheid. In artikel 65 van de wet van 8 april 1965 wordt deze bevoegdheid nochtans weinig omschreven. De taak van de jeugdpolitie is aldus onbegrensd. Het is ook moeilijk de administratieve taken en de gerechtelijke taken uit elkaar te houden. Verder moet er nog aan toegevoegd worden dat in eenzelfde zaak niet zelden zowel meerderjarigen als minderjarigen betrokken zijn. Dientengevolge wordt het doel met name een preventief karakter aan de jeugdpolitie te geven, niet verwezenlijkt en moet men vaststellen dat de activiteiten van de jeugdpolitie zoals deze van de gerechtelijke politie, veeleer op het repressieve vlak worden uitgeoefend.

2) De instelling van de jeugdpolitie had tot doel specifieke tussenkomsten mogelijk te maken en tot een specialisatie van officieren en agenten te komen.

Niettegenstaande de genomen uitvoeringsbesluiten blijft de personeelsformatie van de jeugdpolitie beperkt.

Rekening houdend met deze toestand en met de vage omschrijving van de taak van de jeugdpolitie, werd het niet mogelijk de beoogde specialisatie te realiseren.

De aandacht moet verder gevestigd worden op de strekking tot specialisatie die bij de bestaande politiekorpsen bestaat. Vandaar de vraag of het bestaan van deze jeugdpolitie wel verantwoord is, daar haar infrastructuur niet toelaat een werkelijke specialisatie te verwezenlijken en er steeds meer aan specialisatie gedaan wordt in het kader van de gerechtelijke politie. De auteur voegt eraan toe dat zelfs de toepassing van de wetgeving betreffende het schoolverzuim en van de wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd, de tussenkomst van de jeugdpolitie niet vereist en behoort tot de bevoegdheid van de wijkpolitie.

3) Er moet ook rekening gehouden worden met de sociale situatie van de officieren en agenten van de jeugdpolitie. Hun statuut is inderdaad nadeliger dan dat van de gerechtelijke politie :

— terwijl in de hiërarchie van de gerechtelijke politie en het technisch personeel van de laboratoria voor wetenschappelijke politie eersteklassegaden voorzien zijn, is dit niet het geval voor de jeugdpolitie;

— inzake pensioenregeling worden de diensten verricht bij de gerechtelijke politie beschouwd als actieve diensten, terwijl de jeugdpolitie daarentegen wordt beschouwd als een sedentaire dienst.

Il résulte de cette situation que, dans la plupart des cas, les jeunes officiers et agents participent à des examens pour entrer dans la police judiciaire ou se mettent en quête d'une carrière plus avantageuse.

On constate par conséquent un vieillissement du corps de police de la jeunesse, ce qui n'est pas indiqué, eu égard à l'objectif qui a présidé à la création de cette police.

Il peut être remédié aux lacunes et aux imperfections du statut de la police de la jeunesse, mais une meilleure solution consisterait à intégrer cette police aux parquets. Cette solution permettrait de maintenir la multiplicité et la diversité des services de police, sans supprimer la police de la jeunesse en tant que telle.

Plusieurs membres plaident également en faveur de l'intégration de la police de la jeunesse à la police judiciaire.

Les missions spécifiques que les problèmes de la jeunesse impliquent peuvent être assumées de plus en plus par le personnel spécialisé de la police judiciaire.

Un membre déclare que, si la proposition de loi met l'accent sur le problème de la police de la jeunesse, il ne faut pas perdre de vue les nombreux autres problèmes qui se posent en ce qui concerne la protection de la jeunesse, par exemple l'organisation des tribunaux de la jeunesse.

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles marque son accord sur la portée de la proposition de loi. Il faut en effet trouver une solution qui mette fin à la situation hybride dans laquelle la police de la jeunesse se trouve : il faut faire un choix entre l'autonomie totale de la police de la jeunesse et son intégration à la police judiciaire.

La première possibilité nécessite toutefois une infrastructure importante et est donc exclue pour des motifs budgétaires. En outre, il n'est pas souhaitable d'ajouter une nouvelle police aux polices existantes.

Il fait d'ailleurs remarquer que, si les effectifs de la police judiciaire ont été augmentés de 5 % en 1979, la police de la jeunesse n'a pas bénéficié de cette extension. Les effectifs prévus ont été affectés à la police judiciaire. Il attire aussi l'attention sur le fait qu'il n'y a pas de séparation entre les missions de la police de la jeunesse et celles de la police judiciaire, étant donné que des mineurs d'âge et des personnes majeures peuvent être impliquées dans une même affaire et que les services concernés doivent dès lors collaborer de manière permanente.

Il estime en outre que les sections spécialisées de la police judiciaire pourront assumer la mission qui est conférée à la police de la jeunesse.

Le Vice-Premier Ministre ajoute que l'incidence budgétaire n'excédera pas 126 000 F.

A la question d'un membre concernant le sort d'un fonctionnaire de la police de la jeunesse resté seul en place dans un arrondissement, le Vice-Premier Ministre répond qu'un tel cas ne pose aucun problème particulier et que l'intégration et l'équivalence seront possibles.

L'ajournement des votes réclamé par un membre afin de recueillir plus de renseignements au sujet de la proposition étant refusé, ce membre déclare qu'il s'abstiendra.

II. — Discussion des articles et votes

Articles 1 et 2

Les articles 1 et 2 sont adoptés par 10 voix et 2 abstentions.

Zulks heeft tot gevolg dat, in de meeste gevallen, de jongere officieren en agenten ofwel deelnemen aan examens om tot de gerechtelijke politie toe te treden, ofwel een voordeligere loopbaan zoeken.

Dientengevolge moet men een veroudering van het korps vaststellen, wat niet bepaald aangewezen is, als men rekening houdt met het doel dat met de oprichting van de jeugdpolitie werd beoogd.

Aan de vergetelheden en de onvolmaaktheden van het statuut kan een einde gemaakt worden. De beste oplossing zou evenwel zijn dat de jeugdpolitie bij de parketten wordt geïntegreerd. Op die wijze zou de pluraliteit en de diversiteit van de politiediensten worden behouden, zonder dat de jeugdpolitie als dusdanig wordt opgeheven.

Verschillende leden hechten eveneens voor de integratie van de jeugdpolitie in de gerechtelijke politie.

De specifieke opdrachten die verband houden met de problemen van de jeugd kunnen meer en meer door het gespecialiseerd personeel van de gerechtelijke politie worden vervuld.

Een lid verklaart dat, indien dit wetsvoorstel de nadruk legt op het probleem van de jeugdpolitie, de talrijke andere problemen die bestaan inzake de jeugdbescherming, bij voorbeeld wat betreft de organisatie van de jeugdrechtsbanken, niet uit het oog mogen worden verloren.

De Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen is het eens met de draagwijdte van het wetsvoorstel. Er moet inderdaad een oplossing gevonden worden om een einde te maken aan de hybridische situatie waarin de jeugdpolitie verkeert : er moet een keuze gedaan worden tussen een totale autonomie van de jeugdpolitie en een integratie in de gerechtelijke politie.

De eerste mogelijkheid vereist nochtans een belangrijke infrastructuur en is aldus uitgesloten om budgettaire redenen. Het is verder niet wenselijk een nieuwe politiekorps aan de bestaande toe te voegen.

Hij merkt trouwens op dat de verhoging met 5 %, waarmee het aantal leden van de gerechtelijke politie in 1979 steeg, niet werd toegepast bij de jeugdpolitie. De voorzienbare effectieven werden aan de gerechtelijke politie toegewezen. Hij vestigt er ook de aandacht op dat er geen scheiding bestaat tussen de opdrachten van de jeugdpolitie en die van de gerechtelijke politie, daar in eenzelfde zaak zowel minderjarigen als meerderjarigen kunnen betrokken zijn en de betrokken diensten bestendig dienen samen te werken.

Hij is verder de mening toegedaan dat de gespecialiseerde secties van de gerechtelijke politie de taak van jeugdpolitie zullen aankunnen.

De Vice-Eerste Minister voegt eraan toe dat de budgettaire weerslag beperkt is tot 126 000 F.

Op de vraag van een lid over het lot van een ambtenaar van de jeugdpolitie die alléén overblijft in een arrondissement, verklaart de Vice-Eerste Minister dat zo'n geval geen bijzondere problemen doet rijzen en dat de integratie en de gelijkstelling zullen mogelijk zijn.

Daar de door een lid gevraagde verdaging van de stemmingen, ten einde meer inlichtingen te kunnen verzamelen over het wetsvoorstel, wordt geweigerd, verklaart het lid dat het zich zal onthouden.

II. — Bespreking en stemmingen van de artikelen

Artikelen 1 en 2

De artikelen 1 en 2 worden aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 3

Plusieurs membres estiment que le Ministre de la Justice doit pouvoir déterminer non seulement les modalités de la désignation des officiers et agents mais également, ainsi que le prévoit l'article 65 de la loi du 8 avril 1965, les modalités d'exercice de leur fonction et les conditions auxquelles ils doivent satisfaire (par exemple connaître la loi du 8 avril 1965, suivre des cours de psychologie).

La dernière phrase de l'article 3 est remplacée par ce qui suit : « Il détermine en outre les modalités de la désignation de ces officiers et agents, de l'exercice de leur fonction et les conditions auxquelles ils doivent satisfaire ».

L'article 3 ainsi modifié est adopté par 10 voix et 2 abstentions.

* * *

La proposition de loi ainsi modifiée est adoptée par 10 voix et 2 abstentions.

Le Rapporteur,

A. BOURGEOIS

Le Président,

L. REMACLE

ARTICLE MODIFIÉ PAR LA COMMISSION

Art. 3

L'article 1 de la loi du 7 avril 1919 instituant des officiers et agents judiciaires près les parquets est complété comme suit :

« Le Ministre de la Justice fixe pour chaque cour d'appel, sur l'avis du procureur général, le nombre d'officiers et d'agents judiciaires qui sont spécialement chargés de rechercher les infractions aux lois relatives à la protection de la jeunesse. Il détermine en outre les modalités de la désignation de ces officiers et agents, de l'exercice de leur fonction et les conditions auxquelles ils doivent satisfaire. »

Art. 3

Verschillende leden menen dat de Minister van Justitie niet alleen de wijze moet kunnen vastleggen waarop de officieren en agenten worden aangewezen maar ook, zoals bepaald in artikel 65 van de wet van 8 april 1965, de voorwaarden tot uitoefening van hun ambt, en de vereisten waaraan ze moeten voldoen, zoals bijvoorbeeld, de kennis van de wet van 8 april 1965, het volgen van een cursus van psychologie enz.

De laatste zin van artikel 3 wordt derhalve vervangen door wat volgt : « Hij stelt tevens de wijze vast waarop die officieren en agenten worden aangewezen, de voorwaarden tot uitoefening van hun ambt en de vereisten waaraan ze moeten voldoen ».

Het aldus gewijzigde artikel 3 wordt aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.

* * *

Het gewijzigde wetsvoorstel wordt eveneens aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.

De Rapporteur,

A. BOURGEOIS

De Voorzitter,

L. REMACLE

ARTIKEL GEWIJZIGD DOOR DE COMMISSIE

Art. 3

Artikel 1 van de wet van 7 april 1919 tot instelling van gerechtelijke officieren en agenten bij de parketten wordt aangevuld als volgt :

« De Minister van Justitie bepaalt voor elk hof van beroep, op advies van de procureur-generaal, het aantal gerechtelijke officieren en agenten die in het bijzonder belast zijn met de opsporing van de overtredingen van de wetten betreffende de jeugdbescherming. Hij stelt tevens de wijze vast waarop die officieren en agenten worden aangewezen, de voorwaarden tot uitoefening van hun ambt en de vereisten waaraan ze moeten voldoen. »